

Παγκοσμιοποίηση – Γένοβα Για ποιο πράγμα μιλάμε;

Του Κωστή Παπαϊωάννου

Υπάρχει το "πράγμα" που λέγεται "παγκοσμιοποίηση" υπάρχει και αυτό που εννοεί ο καθένας λέγοντας "παγκοσμιοποίηση". Στην Γένοβα έχουμε την παγκόσμια "πρεμιέρα" μιας "αφύσικης" πολιτικής αντιπαράθεσης. Από την μία πλευρά η σύσκεψη των αρχηγών των 8 μεγάλων χωρών υπέρ της παγκοσμιοποίησης, από την άλλη πλευρά η συγκέντρωση χιλιάδων εκπροσώπων πολιτικών και παραπολιτικών οργανώσεων κατά της παγκοσμιοποίησης. Η Γένοβα είναι "πρεμιέρα" γιατί μετά τις "πρόβες" της Αθήνας, του Seattle, της Πράγας και της Στοκχόλμης, η προσέλευση των δύο πλευρών ήταν προαναγγεληθείσα, οργανωμένη και επίσημη. Η Γένοβα είναι "αφύσικη" γιατί η μία πλευρά, που έχει εξουσία, διακρίνεται σαφώς από την άλλη, που δεν έχει, αλλά ούτε στην μία ούτε στην άλλη πλευρά υπάρχει ενότητα, αντίθετα υπάρχουν εξοντωτικές αντιθέσεις.

Η αντιπαράθεση της Γένοβας είναι ένα παιχνίδι, μια εικονική – χωρίς συνομολογούμενο αντικείμενο – πολιτική σύγκρουση ανάμεσα σε αυτοδιορισμένους κυβερνήτες της παγκόσμιας κοινότητας και σε αυτόκλητους υπερασπιστές της. Αλλά το πολιτικά αφύσικο, όταν εξηγηθεί, γίνεται ιστορικά φυσικό. Μια τέτοια εξήγηση επιχειρεί αυτό το σημείωμα. Τα συμφοραζόμενα λένε ότι το αντικείμενο της παγκοσμιοποίησης είναι η αγορά. Αλλά αυτή είναι de facto παγκοσμιοποιημένη από καιρό, μόνο κάποιες τυπικότητες μένουν. Εξάλλου η αγορά έχει απορροφήσει όλες σχεδόν τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές λειτουργίες, στο εσωτερικό των κρατών, αποκαθιστώντας έναν είδος *πολιτισμού της αγοράς*, και επομένως η παγκοσμιοποίησή της στηρίζεται στην ιστορική τάση για σύνδεση των ξεχωριστών κοινωνιών σε μια παγκόσμια κοινωνία.

Οι ιστορικές τάσεις έτσι κι αλλιώς δεν σγκάνουν αντιρρήσεις και η συγκεκριμένη κατά τις ενδείξεις (μετανάστευση, τουρισμός, internet) είναι ευπρόσδεκτη. Αφού λοιπόν η τάση είναι και αναγκαία και επιθυμητή, μένουν σαν αντικείμενο σύγκρουσης οι πολιτικοί όροι, υπό τους οποίους η κοινωνία θα ακολουθήσει την ιστορική αναγκαιότητα. Αυτό συμβολίζει η Γένοβα και γι αυτό έχει ιστορική σημασία. Αλλά μόνο μισή ιστορική σημασία! Η σύγκρουση στην Γένοβα παράχθηκε από την αντίθεση που γεννάει η αναγκαιότητα της κοινωνικής τροποποίησης. Διεξάχθηκε στο έδαφος που διαμορφώνεται από την κατάργηση των συνόρων. Αλλά δεν συγκρούστηκαν οι πραγματικά αντίθετες πλευρές που είναι η εξουσία και η κοινωνία αλλά δυο εκδοχές της σημερινής εξουσίας.

Από ιστορική άποψη η Γένοβα είναι το βήμα μετά το Κόσοβο όπως το Κόσοβο είναι το βήμα μετά τον Κόλπο. Στον Κόλπο η εξουσία παραβιάζει τα σύνορα υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, του εγγυητή των συνόρων. Στο Κόσοβο, αγνοεί και τα σύνορα και τον ΟΗΕ. Χρησιμοποιεί το ΝΑΤΟ σαν παγκόσμια εκτελεστική εξουσία υπεράνω της νομοθετικής. Μετά το Κόσοβο με πρόσχημα και ταυτόχρονα με όχημα την αγορά, επιχειρεί να συνθέσει έναν παγκόσμιο κρατικό χώρο μέσα από την κατάργηση των εθνικών, αναζητάει μια παγκόσμια κυβέρνηση.

Η τάση για παγκόσμια συνένωση των κοινωνιών εκδηλώνεται σαν "δίδυμη" τάση για διάλυση των υπαρχόντων κρατών και συνένωσή τους – που δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι θα ολοκληρωθεί – σε ένα παγκόσμιο κράτος. Αλλά για να υπάρξει ένα παγκόσμιο κράτος, θα πρέπει να λειτουργήσει μια παγκόσμια αντίθεση. Αλλά ή μόνη αντίθεση προς αυτή την

κατεύθυνση είναι ανάμεσα στην εξουσία και στην κοινωνία που εκδηλώνεται σήμερα σαν "προσομοίωση", σαν παιχνίδι ανάμεσα σε "κυβερνήσεις" και "αντιπολιτεύσεις". Ανάμεσα στο Κόσοβο και στην Γένοβα "συνειδητοποιείται" η ανάγκη για παγκοσμιοποίηση αυτής της προσομοίωσης. Για μια παγκόσμια "αντιπολίτευση" στην παγκόσμια κυβέρνηση που επιχειρείται να διαμορφωθεί. Ο ιμπεριαλιστής Κλίντον, ευαίσθητος σ' αυτή την ανάγκη, τόσο στην Αθήνα όσο και στο Seattle, ξέχασε τους τρομοκράτες. Μίλησε σχεδόν για τάξεις που αντιστέκονται. Έμοιαζε να προσκαλεί τους "εκπροσώπους" των τάξεων να προσέλθουν σ' ένα παγκόσμιο παιχνίδι σαν αυτό που παίζουν στις ΗΠΑ, όπου αντί για παρελάσεις και μαζορέτες θα υπάρχουν διαδηλώσεις και νεκροί.

Στην Γένοβα οι πολιτικοί που ο Κλίντον "διόρισε" συμβολικά σαν αντιπολίτευση αποδέχονται συμβολικά τον διορισμό τους. Εγκαταλείπουν την υπεράσπιση των συνόρων που ανέσυραν από την λήθη στο Κόσοβο και υιοθετούν τον διεθνισμό του ΝΑΤΟ. Θα πηγαίνουν "όπου χρειάζεται" να πολεμήσουν εναντίον των G8. Εμπιστεύονται τις μεταφορές τους, τις "διαβιβάσεις" τους και τον εφοδιασμό τους στην παγκόσμια αγορά. Στη Γένοβα εκφράζεται η αντίθεση στην παγκόσμια εξουσία, αλλά εκφράζεται όπως "συμφέρει" την παγκόσμια εξουσία. Η αντιπολίτευση της Γένοβας δεν αμφισβητεί το εξουσιαστικό σύστημα αλλά την παγκοσμιοποίησή του. Την εξομοιώνει με την "κυβέρνηση" η άκαμπτη εξουσιαστική δομή των ετερόκλητων οργανώσεων που την απαρτίζουν. Την διαφοροποιεί η διαφορετική στάση εν όψει της παγκόσμιας κοινωνικής ενοποίησης. Η παγκόσμια εξουσία αναγκάζεται να "υιοθετήσει" την ιστορική τάση έχοντας την αυταπάτη ότι θα επιβιώσει το εξουσιαστικό σύστημα. Η πολύχρωμη παγκόσμια αντιπολίτευση κραυγάζει ότι θα "συντρίψει" την ιστορική τάση έχοντας την ενδόμυχη βεβαιότητα ότι θα γκρεμιστεί το εξουσιαστικό σύστημα.

Στην μέχρι σήμερα ιστορία οι αντιθέσεις ανάμεσα στις κατά εποχές εξουσίες και την κοινωνία οδηγούσαν στην αντικατάσταση μιας εξουσίας από μια άλλη. Εκδηλώνεται σήμερα η τάση για παγκόσμια ενοποίηση των κοινωνιών και παράλληλα για εσωτερική ομογενοποίησή τους, τάση που "υπηρετείται" προς το παρόν, με τον πιο βάρβαρο τρόπο, από την αγορά. Αλλά ποια εξουσία θα αντικαταστήσει την σημερινή; Η εκχώρηση εξουσιών σε νεοφανείς συγκροτήσεις εκφράζει την αποσάθρωση της πάλαι ποτέ εξουσίας. Η προσπάθεια "ανασύστασης" μιας επαναστατικής "Διεθνούς" εκφράζει την αποσάθρωση της πάλαι ποτέ επανάστασης. Το μόνο συζητήσιμο ενδεχόμενο είναι η πλήρης αποσάθρωση του εξουσιαστικού συστήματος μέσα σε όλο το σώμα της παγκόσμιας κοινωνίας.

Η αντιπολίτευση της Γένοβας είναι αυτή που προσπαθεί να "θεσμοθετήσει" η παγκόσμια εξουσία. Εκφράζει την σχέση "καθυστερημένων" και "προοδευμένων" τμημάτων μέσα στους κόλπους της εξουσίας. Θα επιβιώνει όσο καθυστερεί η έκφραση της ιστορικής αντίθεσης σε όλο το σώμα της κοινωνίας και όσο αυτή καθυστερεί θα δημιουργούνται εντάσεις εκρηκτικές. Το πόσο έγκαιρα θα εκφραστεί πολιτικά η πραγματική ιστορική αντίθεση έχει τεράστια πολιτική και ιστορική σημασία. Η πολιτική είναι στο χέρι μας. Η ιστορία δεν είναι αλλά διδάσκει.